

دختر شینا نوشته بهناز ضرابی زاده روایتی از زندگی **قدم خیر محمدی کنعان** همسر شهید حاج ستار است

قهرمان گمنام

ادبیات مقاومت

در میان صفحات پرفراز و نشیب تاریخ معاصر کشورمان، داستان‌هایی نهفته که فراتر از واقع‌ای تاریخی، آیینۀ تمام‌نمای تاب‌آوری، از خودگذشتگی و عشقی عمیق در مواجهه با مصایب به شمار می‌آیند. کتاب «دختر شینا» نوشته بهناز ضرابی زاده از مصادیق این موضوع است؛ خاطرات زنی به نام قدم خیر محمدی کنعان، همسر سردار شهید حاج ستار ابراهیم هزیر(مشهور به حاج ستار). این کتاب، نه فقط پرشی از زندگی یک خانواده ایرانی در سال‌های پراشتهاپ، اما غرورآفرین دفاع مقدس است بلکه روایتی صادقانه است که مخاطب را لحظه به لحظه با دلهره‌ها و امیدهای زنی همراه می‌سازد که بار سنگین زندگی را در غیاب همسر رزمنده‌اش به دوش می‌کشد. «دختر شینا» از آن دسته آثاری است که با تأکید بر مضمون جهانی مقاومت، می‌تواند بیانگر آن باشد که چگونه در سخت‌ترین شرایط، نور امید راهگشای مسیر زندگی می‌شود.

عاشقانه‌ای از دل جنگ

«دختر شینا» حاصل تلاش بهناز ضرابی زاده، نویسنده باتجربه حوزه مقاومت، برای جمع‌آوری و تدوین خاطرات قدم خیر محمدی کنعان است. این خاطرات که در قالب مصاحبه‌هایی

قدم‌خیر نه تنها بستری برای معرفی شخصیت‌ها فراهم می‌شود، بلکه برای خواننده فرصت آشنایی با آداب و رسوم و فرهنگ روستای قایش همدان در اواسط دهه پنجاه نیز فراهم می‌شود. روایت بخش‌های مختلف کتاب به زبانی ساده و به دور از پیچیدگی‌های زبانی را می‌توان از ویژگی‌های مهم آن دانست که شیرینی مطالعه‌اش را برای مخاطبان چندبرابر می‌کند. با آغاز جنگ، لحن کتاب کمی تغییر می‌کند و جدیت بیشتری به خود می‌گیرد. قدم خیر، زن جوان و کم‌تجربه‌ای که همسرش را عاشقانه دوست دارد، با دلهره‌ها و نگرانی‌های ناشی از حضور حاج ستار در جبهه دست و پنجه نرم می‌کند. او بارها با خبرهایی که از شهادت همسرش می‌گویند مواجه می‌شود، اما هر مرتبه حاج ستار به سلامت بازمی‌گردد و این بازگشت‌ها نوعی حس تعلیق و انتظار را در کتاب ایجاد می‌کند. این فراز و فرود مدام میان امید و ناامیدی، یکی از نقاط قوت «دختر شینا» است که مخاطب را تا پایان داستان با خود همراه می‌سازد. به گفته منتقدان، ضرابی زاده در این کتاب، به خوبی از ظرفیت‌های خاطره‌نویسی برای ارائه تصویری واقعی از جنگ استفاده کرده است. جنگ در کتاب «دختر شینا» که یک مفهوم انتزاعی یا صحنه‌ای از نبردهای حماسی، بلکه واقعیتی تلخ است که زندگی روزمره مردم عادی را تحت‌الشعاع قرار می‌دهد؛ از کمبودها و سختی‌های معیشتی سال‌های جنگ تحمیلی عراق علیه کشورمان گرفته تا دلهره‌های ناشی از حملات هوایی و نگرانی‌های همیشگی برای جان عزیزان. این کتاب جنگ را از زاویه دید زنی به تصویر می‌کشد که در پشت جبهه، بار سنگین تبعات حمله‌های هوایی را بر دوش می‌کشد؛ زنی که هر لحظه انتظار خبری تلخ را می‌کشد اما هرگز تسلیم نمی‌شود. او در این مسیر، هم به تنهایی با مشکلات زندگی می‌جنگد و هم به عنوان مادر، تلاش می‌کند فرزندان‌ش را در محیطی امن و آرام بزرگ کند. این جنبه از «دختر شینا»، آن را از بسیاری از کتاب‌های جنگی دیگر متمایز می‌سازد و به آن عمق و بُعد انسانی بیشتری می‌بخشد.

حضور در جبهه‌های نبرد را بر هر چیز دیگری مقدم می‌شمارد. این تصمیم سرآغاز فصلی جدید و البته دشوار در زندگی قدم‌خیر است. او که سن و سال چندانی ندارد و کم‌تجربه است به یکباره خود را در شرایطی می‌یابد که باید به تنهایی بار زندگی و تربیت فرزندان را به دوش بکشد. این کتاب که در قالب نوزده فصل، خاطرات تلخ و شیرینی از دوران جنگ و زندگی این زن قهرمان، همسر و فرزندانشان را روایت می‌کند، با شرحی از دوران کودکی قدم‌خیر و محیط روستایی زادگاهش آغاز می‌شود. نام کتاب برگرفته از لقب قهرمان داستان است، مادر قدم‌خیر را شینا صدا می‌زدند و او هم در میان اهالی روستا به دختر شینا معروف می‌شود. بعد از آشنایی با دوران کودکی قدم‌خیر، ماجرا به دوران خواستگاری و ازدواجش با حاج ستار می‌رسد و از آن موقع اصل داستان شروع می‌شود. به کمک روایت تمام و کمال زندگی

است که با تمام وجود در برابر مشکلات ایستادگی می‌کند. او زنی است که وظایف مادری و دیگر مسئولیت‌های زندگی را به تنهایی به عهده می‌گیرد. تربیت پنج فرزند خردسال، مدیریت امور منزل و مدیریت چالش‌های برخاسته از تبعات جنگ تحمیلی همه از مواردی هستند که با روحیه‌ای مثال‌زدنی به خوبی از پس انجام‌شان برمی‌آید. او در این مسیر گاهی اوقات احساس تنهایی می‌کند اما ایمان به خدا و عشق به همسرش او را در این مسیر دشوار یاری می‌کند. روایتگری قدم‌خیر و البته قلم نویسنده، کتاب «دختر شینا» را از یک خاطره‌نگاری خشک تاریخی به داستانی زنده و ملموس تبدیل می‌کند. علاوه بر آن کتاب به خوبی نشان می‌دهد او در جایگاه مادر و همسر به خوبی از پس مدیریت مشکلات زندگی برمی‌آید؛ این توانایی‌ها شاید در شرایط عادی کمتر به چشم بیایند اما در دوران نویسنده به درج نام‌ها و دیالوگ‌های تماس‌های تلفنی او با حاج ستار، بخش مهمی از روایت را تشکیل می‌دهد چراکه به خواننده برای آشنایی با ابعاد عاطفی این دو کمک می‌کند. ماجرای کتاب فقط به قدم‌خیر محدود نمی‌شود. حاج ستار ابراهیمی هزیر هم در آن حضوری اثرگذار دارد، رزمنده جوانی که نمونه‌ای بارز از جوانانی است که در برهه‌های حساس تاریخی، همچون سال‌های دفاع مقدس لباس رزم برتن کرده‌اند؛ جوانانی که این روزها، در حمله رژیم صهیونیستی به کشورمان نیز برای دفاع از این آب و

«دختر شینا»
جنگ را از
زاویه دید
زنی به تصویر
می‌کشد که
در پشت
جبهه، بار
سنگین
تبعات حمله
بعثی‌ها را
بر دوش
می‌کشد؛
زنی که هر
لحظه انتظار
خبری تلخ را
می‌کشد اما
هرگز تسلیم
نمی‌شود

خاک به پاخاسته‌اند. در این کتاب حاج ستار، نه به عنوان یک قهرمان دور از دسترس، بلکه در جایگاه انسانی واقعی و با تمام ابعاد وجودی‌اش به تصویر کشیده شده است. او مردی معتقد، شجاع و از خودگذشته است که با تمام وجود از کشور دفاع می‌کند و در عین حال پدری مهربان و همسری عاشق هم هست. توصیف قدم‌خیر از همسرش، به خواننده کمک می‌کند تا ابعاد مختلف شخصیت حاج ستار را درک کند؛ از شوخ‌طبعی‌ها و مهربانی او در برخورد با فرزندان گرفته تا جدیت در میدان نبرد. شهادت حاج ستار در اواخر جنگ تحمیلی (عملیات کربلای ۵)، دورانی تلخ از زندگی قدم‌خیر

دختر شینا

- نویسنده: بهناز ضرابی زاده
- انتشارات: سورمه مهر
- تعداد صفحه: ۲۶۴
- قیمت: ۲۲۵ هزار تومان

یک عمر منتظر یک حمله

گفتم: «تو اصلاً خانواده‌ات را دوست نداری.» سرش را برگرداند. چیزی نگفت. لنگان لنگان رفت گوشه هال نشست و گفت: «حق داری آنچه باید برایتان می‌کردم. نکردم. اما به خدا همیشه ووستان داشته و دارم.» گفتم: «نه، تو جبهه و امام را بیش‌تر از ما دوست داری.» از دستم کلافه شده بود، گفتم: «قدم! امروز چرا این‌طوری شدی؟ چرا سر به سرم می‌گذاری؟! یک‌دفعه از دهانم پرید و گفتم: «چون دوستت دارم.» ایمن اولین بار بود که این حرف را می‌زد. دیدم سرش را گذاشت روی زانویش و های‌های گریه کرد. خودم هم حالم بد شد. رقتم آشپزخانه و نشستم گوشه‌ای و رازار گریه کردم. کمی بعد لنگان لنگان آمد بالای سرم. دستش را گذاشت روی شانه‌ام. گفتم: «یک عمر منتظر شنیدن این جمله بودم قدم جان. حالا چرا!!» کاش این دم آخر هم نگفته بودی. دلم را می‌لرزانی و می‌فرستی ام دم تیغ.»

دست پیدا کنیم. رضایت واقعی مردم زمانی حاصل می‌شود که عدالت، شفافیت و احترام در برخورد با تک‌تک مؤدیان نهادینه گردد.»

پایش آماری سازمان امور مالیاتی نشان می‌دهد که متوسط زمان رسیدگی به درخواست‌های الکترونیکی مؤدیان نسبت به دو سال گذشته کاهش چشمگیر داشته و اکنون درصد بالایی از مراجعه‌شوندگان به پاسخ کامل رسیده‌اند.

با این حال، رئیس سازمان امور مالیاتی در نشست‌های اخیر وضعیت را کاملاً مطلوب ندانسته و گفته است: «ما به نقطه مطلوب نرسیده‌ایم و همچنان مسیر طولانی پیش رو داریم. اما قطعاً خود را متعهد می‌دانیم که آمارها هر سال بهتر شده و رضایت مردم از سازمان پیوسته افزایش یابد.»

در نهایت باید گفت، راهبرد مؤدی‌مداری یک مسیر بی‌پایان و فرآیندی زمان‌بر است که همواره نیازمند اصلاح ساختارها، نوسازی ترم‌افزاری، بازنگری رویه‌های اجرایی و آموزش مستمر کارکنان و مؤدیان خواهد بود.

اگر این مسیر ادامه یابد، همانطور که رئیس کل سازمان بیان کرده: «درآینده‌ای نه‌چندان دور، نگاه مردم نسبت به سازمان امور مالیاتی و عملکرد آن به گونه‌ای تغییر خواهد کرد که این سازمان، از یک دستگاه مطالبه‌گر، به الگویی برای شفافیت، عدالت و مشارکت در توسعه ملی تبدیل شود.»

همچنین یکی از نقاط قوت جدی، تعبیه بسترهای سریع و مؤثر برای ثبت نظرات، انتقادات و شکایات مؤدیان است که به سازمان اجازه می‌دهد ضمن شنیدن مستقیم صدای جامعه، به سرعت روندها و فرآیندهای خود را اصلاح یا بهبود بخشد.

موحدی‌بکنظر با تأکید بر این بخش عنوان می‌کند: «در گذشته فقدان یک ساختار پاسخگو باعث تجمع اعتراضات و شکل‌گیری نگاه منفی می‌شد؛ اما امروز با الکترونیکی شدن فرآیندها و طراحی سازوکارهای پایش رضایت مؤدیان، هرگونه اعتراض و درخواست، در کوتاه‌ترین زمان بررسی و به آن پاسخ داده می‌شود. این تحول، میزان تنش را کاهش داده و فرهنگ همکاری و تعامل متقابل را تقویت نموده است.»

با وجود این تحولات مثبت، محدودیت‌هایی همچنان در مسیر مؤدی‌مداری سازمان وجود دارد. بخشی از بدنه اداری هنوز با فرهنگ سنتی خورفته و پذیرش کامل تحول دیجیتال و رویکرد شفاف را دشوار می‌بیند. همچنین نظام آموزش مالیاتی و آگاهی‌بخشی عمومی، نیازمند تقویت و سرمایه‌گذاری مستمر است تا مؤدیان به خوبی با حقوق و تکالیف خود آشنا شده و از توانایی بهره‌گیری اصولی از سامانه‌ها و امکانات موجود برخوردار شوند. سبجانیان با تأکید بر نقش آموزش تصریح می‌کنند: «نمی‌توان انتظار داشت که بدون سرمایه‌گذاری اساسی بر آموزش، ارتقای فرهنگ سازمانی و پایش مستمر عملکرد، به اهداف متعالی مؤدی‌مداری

توسعه فرهنگ نظام مالیاتی با مؤدی‌مداری

زمان‌بر حضوری، تا استقرار میزخدمت، آموزش همگانی و توسعه پاسخگویی چندلایه به مطالبات و اعتراضات مؤدیان. در همین خصوص مهدی موحدی‌بکنظر، معاون سازمان امور مالیاتی گفت: «پیاده‌سازی هوشمند مؤدی‌مداری فقط در سطح مدیران کافی نیست؛ باید رفتار کارشناسان و کارمندان با مردم تغییر کند. اصلاح نگاه اجرایی و کاهش سلیقه‌گرایی شرط موفقیت ماست. کارکنان حدفاصل مهمی میان مردم و سازمان قرار دارند و دغدغه احترام، آموزش، و اجرای یکسان قوانین برای ما جدی است.»

امروز با راه‌اندازی سامانه‌ها و درگاه‌های الکترونیک مانند «درگاه ملی خدمات مالیاتی»، حجم عظیمی از فرآیندهای مربوط به اظهارنامه‌ها و تعاملات بین مردم و سازمان به‌صورت غیرحضوری و ۲۴ ساعته انجام می‌پذیرد؛ امری که کاهش چشمگیر مراجعات حضوری، کاهش فساد اداری، بالا رفتن شفافیت درخواست‌ها و تسریع در انجام امور را حاصل کرده است. سبجانیان در این خصوص گفته که «بزرگ‌ترین دستاورد مؤدی‌مداری، افزایش شفافیت، تسریع خدمت‌رسانی و کاهش برخورد‌های سلیقه‌ای در سراسر کشور است. امروز مؤدی می‌تواند بدون دغدغه، هر مرحله از فرآیند مالیاتی را دقیق، لحظه‌ای و مستند، پیگیری کند؛ این همان اعتمادی است که به تدریج به وجود می‌آید و پایداری نظام مالیاتی را تضمین می‌کند.»

در شرایطی که دولت بیش از هر زمان دیگری به درآمد‌های مالیاتی پایدار و مقاومت‌پذیر تکیه دارد، ارتقای کیفیت رابطه میان سازمان امور مالیاتی و مؤدیان نقش کلیدی در موفقیت نظام مالیاتی کشور ایفا می‌کند.

راهبرد مؤدی‌مداری به‌عنوان یک سیاست بنیادین در دوره جدید مدیریتی سازمان امور مالیاتی با جدیت دنبال می‌شود و این سیاست نه یک شعار بلکه رویکردی ساختاری و نتیجه‌گراست که ریشه در اصلاح فرآیندهای اداری، بهبود نظام پاسخگویی و توسعه رضایت عمومی دارد.

محمدهادی سبحانیان، رئیس کل سازمان امور مالیاتی کشور، بارها در سخنرانی‌های خود تأکید کرده که «ما تحقق اهداف بزرگ اقتصادی را صرفاً در گرو اجرای سیاست‌های قهریاتی و اجبار نمی‌بینیم؛ امروز مهمترین سرمایه ما اعتماد و رضایتمندی مردم از نظام مالیاتی است. بر همین اساس مؤدی‌مداری باید به یک فرهنگ غالب بدل شود نه یک برنامه مقطعی. باور داریم که هرچه سطح شفافیت، اطلاع‌رسانی و تکریم حقوق مؤدیان بالاتر برود، تمکین داوطلبانه، مشارکت و سرمایه اجتماعی سازمان نیز بیشتر می‌شود.»

سازمان امور مالیاتی در راستای تحقق شعار تحول‌آفرین «مؤدی‌مداری» اقدام‌های گوناگونی را طراحی و اجرا کرده است؛ از توسعه دولت الکترونیک و حذف مراجعات غیرضروری و

کارشناس حوزه اقتصادی مطرح کرد:

تحقق عدالت مالیاتی با حسابرسی سیستمی

یک کارشناس اقتصادی با بیان اینکه اجرای طرح سیستم حسابرسی مالیاتی، موجب افزایش اعتماد مؤدیان مالیاتی و شفافیت خواهد شد، گفت: سیستم حسابرسی مالیاتی یکی از اقدام‌های مؤثر در حوزه برقراری عدالت مالیاتی است که از سال گذشته راه‌اندازی و زمینه‌ساز بهبود وضعیت مالیاتی کشور شده است. کارشناس مسائل اقتصادی اظهار داشت: در حال حاضر سیستم حسابرسی مالیاتی یکی از مهمترین اقدام‌ها در حوزه مالیاتی کشور به شمار می‌رود که از زمان اجرا باعث کاهش فرارهای مالیاتی شده است.

وی افزود: حسابرسی سیستمی، این امکان را فراهم می‌کند که میزان مالیات دریافتی دقیقاً مطابق با ارقام پیش‌بینی‌شده در قانون باشد.

این کارشناس اقتصادی بیان کرد: این موضوع باعث می‌شود که مردم نیز تکلیف خود را به روشنی بدانند و اعتماد آن‌ها به نظام مالیاتی افزایش یابد.

معصومی با اشاره به اینکه سطح اعتماد مؤدیان در این روش

